

สมญานามนักการเมือง

ทัศนคติการเมืองไทยที่สะท้อนผ่านภาษา

วลีลักษณะ คงพระจันทร์ 5806520150

สมญานามนักการเมือง สีสันวาทกรรมทางการเมืองของไทย โดยเกิดจากการเล่นกับภาษาของสื่อมวลชนที่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติมากกว่า 30 ปี แต่ในภายหลังได้มีมติการตั้งฉายานักการเมืองนับตั้งแต่การประกาศยุบสภาของรัฐบาล น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร จนถึงปัจจุบัน โดยสื่อทำเนียบรัฐบาลให้เหตุผลว่า “หากมีการตั้งฉายารัฐบาล นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี อาจถูกนำไปขยายความขัดแย้งหรือขยายผลในทางการเมือง จนตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง” จากคำชี้แจงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า “สมญานามนักการเมือง” มีอิทธิพลแง่ใดแง่หนึ่งต่อสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เป็นเครื่องมือในการวิจารณ์การเมือง ด้วยข้อความที่มีความคลุมเครือ คมคาย และความหมายที่กำกวม ที่สามารถสะท้อนทัศนคติทางการเมืองของสังคมได้เป็นอย่างดี ดังที่ หลักภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ (ethnolinguistics) เชื่อว่า ภาษาเป็นสิ่งที่สะท้อนความคิด ความเชื่อ และโลกทัศน์ของเจ้าของภาษา

“สมญานามนักการเมือง : ทัศนคติการเมืองไทยที่สะท้อนผ่านภาษา” จึงมุ่งศึกษาสมญานามของนักการเมืองในแง่มุมมองทางความหมายแฝงเพื่อสะท้อนความคิดและทัศนคติทางการเมืองของสังคมไทย โดยศึกษาสมญานามนักการเมืองตั้งแต่ปี พ.ศ.2546 – 2555 รวมระยะเวลา 1 ทศวรรษ ทั้งนี้เลือกศึกษาเฉพาะฉายานักการเมืองพรรคที่มาจากการเลือกตั้ง โดยเก็บข้อมูลสมญานามจากวิทยานิพนธ์การตั้งฉายานักการเมืองไทย¹ และเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ รวมทั้งสิ้น 62 สมญานาม และศึกษาเฉพาะความหมายแฝงของสมญานามเท่านั้น จึงไม่ศึกษาความหมายตามรูปศัพท์

จากการศึกษาสามารถแบ่งหมวดความหมายได้ทั้งสิ้น 5 หมวด ดังนี้

1. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการทุจริต คอร์รัปชัน

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการที่เกี่ยวกับการทุจริต คอร์รัปชัน คือ ความหมายแฝงของสมญานามที่กล่าวถึงพฤติกรรม ของบุคคล หรือเหตุการณ์ที่สื่อถึงการทุจริต

ตัวอย่างที่ 1 ซากซีทีเอ็กซ์

ถูกฝ่ายค้านลากขึ้นเชิงอภิปรายไม่ไว้วางใจเป็นคนแรก ของรัฐบาล “ทักษิณ 2” จากกรณีการทุจริตจัดซื้อเครื่องซีทีเอ็กซ์ 9000 ในโครงการสนามบินสุวรรณภูมิ ส่งผลให้ภาพลักษณ์รัฐบาลติดลบ สอบตกเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตอย่างร้ายแรงนับแต่นั้นมา แม่นายกรัฐมนตรีจะปรับพันเก้าอี้ รมว.คมนาคม เพื่อลดกระแส แต่ยังมีเอื้ออาทรยอมให้ตำแหน่งรองนายกฯ ควบกระทรวงอุตสาหกรรม แถมยังให้อำนาจกำกับดูแลกระทรวงคมนาคมต่อ และแม้จะพยายามดิ้นสุดฤทธิ์จนได้เครื่องซีทีเอ็กซ์เจ้าปัญหามาการันตีความบริสุทธิ์แล้วก็ตาม แต่สังคมปักใจเชื่อว่าการทุจริตเกิดขึ้นจริง ชะตากรรมของนายสุริยะจึงไม่ต่างกับซากซีทีเอ็กซ์ที่อยู่ในความทรงจำของผู้คนตลอดไป

(มติชนออนไลน์, 29 ธันวาคม 2548)

จากตัวอย่าง ซากซีทีเอ็กซ์ ฉายานักการเมืองในปี 2548 ของนายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมในขณะนั้น ซากซีทีเอ็กซ์ สื่อความหมายถึง เหตุการณ์โครงการทุจริตจัดซื้อและติดตั้งเครื่องตรวจจับวัตถุ

¹ สุทิน ปานทอง. (2555). การตั้งฉายานักการเมืองไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.

ระเบิด (ซีทีเอ็กซ์ 9000) ณ สนามบินสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงคมนาคมที่ของนายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ เจ้าของสมณานามรับผิดชอบอยู่โดยตรง

ตัวอย่างที่ 2 กัก-กอบ-โกย

ขึ้นชื่อว่าเป็นรองนายกฯ จอมตรวจสอบ กัก และคอยดักจับโครงการของพรรคร่วมรัฐบาล จนเกิดเหตุกระทบกระทั่งกัน อยู่เนืองๆ และถูกแกนนำพรรคร่วมตั้งสมณานามว่า “พ่อขุนละเอียด” แต่ไปๆ มาๆ กลับสะกดขาตัวเอง เมื่อพบปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนจากการแต่งตั้งน้องชายเป็นรองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชน (สพข.) ที่มีตัวเองเป็นประธาน สุดท้ายทั้งพี่และน้องก็ฝ่าแรงกดดันจากสังคมไม่ไหว จำต้องโกยออกจากตำแหน่ง แม้กระทั่งตำแหน่งตัวเองก็ต้องโกยออกไปเป็นเลขาธิการนายกฯ

(มติชนออนไลน์, 28 ธันวาคม 2552)

จากตัวอย่าง กัก - กอบ - โกย ฉายานักการเมืองในปี 2552 ของนายกรณ์ศักดิ์ สภาวสุ ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น กัก - กอบ - โกย สื่อความหมายถึง พฤติกรรมการมีผลประโยชน์ทับซ้อนจากการแต่งตั้งน้องชายขึ้นดำรงตำแหน่งสำนักงานที่ตัวเองเป็นประธาน ซึ่งเป็นความหมายที่สื่อไปในทางทุจริต

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน สะท้อนให้เห็นถึงสภาพการเมืองไทยที่การทุจริตคอร์รัปชันได้ฝังรากลึกในสังคมตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ถึงแม้รัฐบาลมีความพยายามป้องกันและแก้ไขตลอด โดยเรามักจะได้พบการรณรงค์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันทั้งหลายในรูปแบบหลายกลุ่มบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มเยาวชน ดังนั้นจึงเกิดโครงการ “โตไปไม่โกง” โดยพรรคพลังประชาชน (2556: ออนไลน์) ได้กล่าว “สังคมเริ่มตระหนักแล้วว่าหากไม่เปลี่ยนแปลงเรื่องการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย ประเทศชาติคงพัฒนาต่อไปได้ยาก การจัดการปัญหาคอร์รัปชันมีหลายยุทธศาสตร์ หนึ่งในนั้นคือการสร้างคุณลักษณะให้เกิดขึ้น จนเป็นรูปแบบพฤติกรรมของคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยต้องเริ่มมาจากวัยเด็ก”

ทั้งนี้ปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศไทยก็ไม่ได้ถูกแก้ไขได้เท่าใดนัก ดังที่ ทวีศักดิ์ ตั้งวัฒนธรรม ,พรนภา เตียสุทธิกุล และ บุญเลิศ ไพรินทร์ (2558, น. 127) ได้กล่าวว่า “การรายงานผลการจัดอันดับค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทยในอดีตตั้งแต่ปี พ.ศ.2541จนถึงปีพ.ศ.2554 พบว่า ค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันยังอยู่ในระดับต่ำนั้นคืออยู่ที่ระดับ 32 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน มาโดยตลอด” จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปัญหาคอร์รัปชันในระดับที่สูงและมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น ซึ่งสัมพันธ์กับข้อมูลในปัจจุบันที่ว่า “องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) ได้ประกาศค่าคะแนน Corruption Perceptions Index (CPI) ของปี 2559 ในวันที่ 25 มกราคม 2560 นี้ โดยประเทศไทยได้คะแนน 35 จาก 100 คะแนนเต็ม อยู่ที่ 101 จากจำนวน 176 ประเทศ” (มติชนออนไลน์, 2560) จากข้อมูลดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทยที่ผู้ศึกษาจะมาประกอบข้างต้นนั้น สอดคล้องกับความหมายที่สื่อผ่านสมณานามนักการเมือง ที่แสดงให้เห็นว่าการทุจริตคอร์รัปชันได้ฝังรากลึกในสังคมไทยจนถึงปัจจุบัน

2. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพของนักการเมืองไทย

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ คือ ความหมายแฝงของสมณานามที่กล่าวถึง ลักษณะการทำงานของบุคคลที่ไม่มีประสิทธิภาพ

ตัวอย่าง 1 หล่อหลอกลอย

เป็นนายกรัฐมนตรีที่มีภาพลักษณ์ดี หน้าตาดี การศึกษาดี จึงมีแม่ยกเป็นจำนวนมาก มักประกาศจุดยืนและหลักการด้านประชาธิปไตย โดยเฉพาะเมื่อรับตำแหน่งได้ประกาศกฎเหล็ก 9 ข้อให้ ครม.มีความรับผิดชอบต่อการเมืองมากกว่าความรับผิดชอบต่อกฎหมาย แต่เมื่อรัฐมนตรีบางคนมีปัญหาเรื่องข้อกฎหมาย หรือมีปัญหาเรื่องความไม่โปร่งใส กลับไม่ได้แสดง

ความรับผิดชอบทางการเมือง นั้นเท่ากับไม่สามารถกำกับให้กฎเหล็กมีผลใช้บังคับได้ หลักที่เคยประกาศไว้จึงเหมือนคำพูดที่เลื่อนลอย ไม่เป็นไปตามหลักการที่วางไว้

(มติชนออนไลน์, 28 ธันวาคม 2552)

จากตัวอย่าง หล่อหลอกลอย ฉายานักการเมืองในปี 2552 ของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น หล่อหลอกลอย สื่อความหมายถึง การทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพตามคำที่ได้ประกาศจุดยืนไว้ ทั้งนี้ยังเป็นการนำบุคลิกส่วนตัวของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะมาใช้ในการสร้างฉายานามอีกด้วย ดังที่ (2555, น.109) ได้กล่าวว่า “หล่อหลอกลอย เป็นการตั้งฉายาโดยพิจารณาจากบุคลิกภายนอกเป็นปัจจัยที่ผู้ตั้งชื่อพิจารณาจากการพบเห็นรูปลักษณ์ภายนอกของบุคคลที่เป็นข่าว โดยเฉพาะบุคลิกใดที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ในบริบทนี้นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีรูปลักษณ์หน้าตาดี การศึกษาดี”

ตัวอย่างที่ 2 ปูกรรเชียง

น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ฉายา “ปูกรรเชียง โดยล้อมาจากชื่อเล่น “ปู” ของนายกฯ ที่มีลักษณะเดินเซไปเซมา ไม่ตรงทาง เหมือนกับการบริหารงานที่ต้องแบกรับภาระและใบสั่งจากพี่ชายที่ชื่อทักษิณ และพี่สาวที่ชื่อ เจี๋ย ด. ทำให้ไม่เห็นผลงานเป็นรูปธรรม และเมื่อเกิดปัญหาทางการเมืองขึ้น เจ้าตัวก็มักจะตีกรรเชียงลอยตัวหนีปัญหา จนถูกฝ่ายค้านวิจารณ์อยู่เรื่อยๆ

(ไทยรัฐออนไลน์, 26 ธันวาคม 2555)

จากตัวอย่างที่ 2 ปูกรรเชียง ฉายานักการเมืองในปี 2555 ของน.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น มีความหมายเปรียบเทียบการลักษณะการทำงานกับการเดินของปูที่เซไปเซมา สื่อความหมายถึงการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ปูกรรเชียง ยังล้อมาจากที่ชื่อ “ปู” ของน.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตรอีกด้วย

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพของนักการเมืองไทย สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานของนักการเมืองไทยที่ไม่มีประสิทธิภาพ อาจกล่าวได้ว่า นักการเมืองไทยไม่มีคุณภาพเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมือง

พิชาย รัตนดิลล (2556: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ไม่มีคุณภาพของนักการเมืองไทยสามารถสรุปความได้ดังนี้ ลักษณะแรก การแสดงความผิดพลาดในการพูดและการเขียนเรื่องง่ายๆหลายครั้งหลายครา ทั้งในเวทีระดับประเทศและระดับนานาชาติ ที่สำคัญคือผู้แสดงความผิดพลาดนี้เป็นนักการเมืองที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การกระทำผิดซ้ำซากในเรื่องง่ายๆแบบ “ซ้ำซาก” ย่อมสะท้อนถึงความจำกัดทางปัญญาของผู้กระทำอย่างชัดเจน จนกระทั่งได้รับสมญานามประจำตัวที่คนในสังคมรับรู้กันโดยทั่วไป ลักษณะที่สองคือ การขาดความรับผิดชอบต่อสาธารณะ เมื่อทำผิดพลาดแล้ว นักการเมืองไม่เคยยอมรับผิด ไม่เคยแสดงความรับผิดชอบด้วยการลาออกหรือขอโทษประชาชน สิ่งที่สาธารณะรับรู้คือการแก้ตัวน้ำขุ่นๆ “แบบโกหก” ทั้งสีเทา สีเทา และสีดำ ผสมปนเปกันไป ลักษณะที่สามคือ การเป็นผู้รับใช้ หรือซ้ำซากนักโทษหนักซึ่งเป็นนายทุนของพรรคการเมืองที่ตนเองสังกัดอยู่เพื่อแลกเปลี่ยนกับการมีตำแหน่งรัฐมนตรีหรือตำแหน่งทางการเมืองอื่นๆ พฤติกรรมที่นักการเมืองเหล่านี้แสดงออกมาจึงเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและเจ้านายเท่านั้น และลักษณะที่สี่ คือ การไม่ซื่อสัตย์ ไร้อัจฉริยะปราศจากจริยธรรม กระทำทุจริตประพฤตินิชอบจนเป็นปกติวิสัย

จากข้อมูลที่ยกมาข้างต้นนี้แสดงให้เห็นลักษณะของนักการเมืองไทยที่ไร้ประสิทธิภาพ ทั้งนี้คุณภาพของนักการเมืองไทยย่อมสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของการทำงาน ดังนั้นหากนักการเมืองไทยไม่มีคุณภาพ ก็ไร้ประสิทธิภาพในการทำงาน ดังที่ได้สะท้อนผ่านกลุ่มความหมายนี้

3. กลุ่มความหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบอุปถัมภ์ และการชักนำทางการเมือง

กลุ่มความหมายเกี่ยวข้องกับระบบอุปถัมภ์ และการชักนำทางการเมือง คือ ฉายานามนักการเมืองที่สื่อความหมายถึงการได้รับมอบหมายหน้าที่ ตำแหน่ง ที่ได้มาโดยใช้เส้นสายของผู้มีอำนาจทางการเมือง หรือพฤติกรรมของนักการเมืองที่มี

ลักษณะเป็น “หุ่นเชิด” คือ การที่มีบุคคลใดบุคคลหนึ่งมาควบคุม สั่งการการทำงานของนักการเมืองอยู่เบื้องหลัง

ตัวอย่างที่ 1 เด็กนายหญิง

รัฐมนตรีสายตรงจากนายหญิง ถูกส่งเข้ามาคุมกระทรวงหมอ แต่ด้วยความที่เป็นเด็กเส้น ขาดประสบการณ์การบริหาร แค่ช่วงเวลาสั้นๆ ที่เข้าไปทำงาน ได้สร้างความปั่นป่วนด้วยการส่งปลัดโยกย้ายบีกสาธารณสุขล็อตเดียว 9 คน จนเกิดแรงต้านจากกลุ่มหมอในกระทรวง ลูกกลมไปสู่การประลองกำลังระหว่าง “เจ๊ใหญ่ กับ นายหญิง” ส่งผลให้นายกรัฐมนตรีต้องรีบปลดชนวนระเบิด สั่งทบทวนโยกย้าย แต่เจ้าตัวยังพืดพืดขัดขึ้น ประกาศยื่นใบลาออก ร้อนถึงนายหญิงต้องออกแรงอุ้มไปเป็นรองนายกรัฐมนตรี เพื่อรักษาคำคำศรัทธาจันทร์ส่องหล้า

(มติชนออนไลน์, 29 ธันวาคม 2548)

จากตัวอย่างที่ 1 เด็กนายหญิง ฉายานักการเมืองในปี 2548 ของนพ.สุชัย เจริญรัตนกุล ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น เด็กนายหญิง สื่อความหมายถึง การได้มาซึ่งตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ราชกิจจานุเบกษา, 2548, น.1) โดยใช้เส้นสายจาก “นายหญิง” แต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์จึงประกาศลาออก แต่ท้ายที่สุดก็ได้รับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีโดยใช้เส้นสายเช่นเดิม ดังนั้นฉายานาม เด็กนายหญิง จึงสื่อความเกี่ยวกับการใช้เส้นสายอย่างชัดเจน

ตัวอย่างที่ 2 ลูกโป่งหลงจู้

การทำงานทางการเมืองถูกกำหนดโดย นายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทย ซึ่งลิขิตให้เป็นรัฐมนตรีประจำกระทรวงใดก็ได้ การทำงานต้องรอความเห็นจากหัวหน้าพรรคทุกเรื่อง เสมือน "ลูกโป่ง" ที่ลอยขึ้นลงอย่างไร้ทิศทาง และลอยด้วยตัวเองไม่ได้ ต้องมีคนกำหนดทิศทางให้ต้องอัดแก๊สเติมลมจากหัวหน้าพรรคเป็นระยะ จึงเป็นรัฐมนตรีที่ยากจะสร้างผลงานได้ด้วยตัวเอง

(มติชนรายวัน, 30 ธันวาคม 2546, น.2 อ้างถึงใน สุทิน ปานทอง, 2555, น.254)

จากตัวอย่างที่ 2 ลูกโป่งหลงจู้ ฉายานักการเมืองในปี 2546 ของนายอนุรักษ์ จูริมาศ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมในขณะนั้น ลูกโป่งหลงจู้ สื่อความหมายถึง การลอยไปลอยมาอย่างไร้ทิศทางของนายอนุรักษ์ จูริมาศ เจ้าของฉายานาม ที่ไม่สามารถควบคุม กำหนด การทำงานของตนได้ โดยอาศัยการชักนำ ควบคุมการทำงานจากนายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทย ซึ่งถือจึดอยู่ในกลุ่มความหมายการชักนำทางการเมืองได้เป็นอย่างดี

กลุ่มความหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบอุปถัมภ์ และการชักนำทางการเมือง สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมระบบอุปถัมภ์ของไทย ดังที่ อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธ์ (2539, น.1) ได้กล่าวว่า

วัฒนธรรมสังคมนไทยนั้น เป็นวัฒนธรรมแบบอุปถัมภ์ เป็นสังคมที่มีการกำหนดสถานภาพของบุคคลลดหลั่นกันตามลำดับชั้น กล่าวคือ สังคมไทยเป็นสังคมที่เน้นความแตกต่างระหว่างตำแหน่งในสังคม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับฐานะตำแหน่งสูงกว่าและผู้รับอุปถัมภ์ที่มีตำแหน่งต่ำกว่า ทำให้โครงสร้างของสังคมไทยประกอบไปด้วยความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน หรือเป็นความสัมพันธ์ในแนวดิ่งโดยตลอดทั้งสังคม

ระบบอุปถัมภ์ของไทยอาจเป็นผลมาจากความเชื่อของคนไทยในเรื่องบุญบาป หรือเวรกรรม ดังคำกล่าวที่ว่า “แข่งเรือ แข่งพาย แข่งได้ แข่งบุญ แข่งวาสนา มันก็แข่งกันไม่ได้” คือการที่คนไทยเชื่อว่าบุญบาปมี อำนาจ วาสนาของคน เป็นเรื่องของสิ่ง ที่ทำไว้แต่ชาติปางก่อน เป็นเรื่องที่มีมนุษย์เราไม่สามารถกำหนดได้

ทั้งนี้ฉายานักการเมืองกลุ่มนี้มักจะสื่อความหมายควบคู่ไปกับการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ ดังตัวอย่างที่ได้ยกไว้ข้างต้น ดังนั้นระบบอุปถัมภ์ทางการเมืองของไทยจึงมีลักษณะไปทางแง่ลบ ดังที่ได้มีการตักเตือนโดยสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาทในนิราศกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาทเสด็จไปตีเมืองพม่า เมื่อ พ.ศ. 2336 หรือเพลงยาวตีเมืองพม่า ตอนหนึ่งที่ว่า

สุภาชิตท่านกล่าวเปนราวมา	จะตั้งแต่งเสนาธิบดี
ไม่ควรจะให้้อครฐาน	จะเสียการแผ่นดินกรุงศรี
เพราะไม่ฟังตำนานโบราณมี	จึงเสียที่เสียวงศ์กษัตรา
เสียดเสียดศึกดินนคร	เสียทั้งพระนิเวศน์วงศา
เสียทั้งตระกูลนานา	เสียทั้งไพร่ฟ้าประชากร
สารพัดจะเสียสิ้นสุด	ทั้งการยุทธก็ไม่เตรียมฝึกสอน
จึงไม่รู้กู้แก่พระนคร	เหมือนหนอนเบียนให้ประจำกรมองพม่า

(วชิรญาณ :ออนไลน์)

จากบทประพันธ์ที่ยกมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าระบบอุปถัมภ์ของไทยทั้งในสังคมปกติและสังคมการเมืองได้ฝังรากลึกมา ตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบันและผลจากระบบนี้ก็ยังเป็นผลในด้านลบสืบมา

การชักนำทางการเมืองที่พบในฉายานักการเมืองนั้น หรือ ที่เรียกว่า “หุ่นเชิด” หรือสำนวนที่ว่า “เป็นหุ่นให้เชิด” พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2544 ให้ความหมายว่า ก. อยู่ในฐานะหรือตำแหน่งที่ต้องทำตามที่เขาสั่ง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ กรณีของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ที่ปรากฏในสื่อหลายสำนักในลักษณะที่ว่าเธอเป็นหุ่นเชิดของบุคคลที่มีอิทธิพลทางการเมือง

ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ไม่ได้เป็นแค่อดีตนายกรัฐมนตรีของไทย หากแต่เธอยังเป็นนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกและคนเดียวในประวัติศาสตร์การเมืองไทย อย่างไรก็ตาม ด้วยความที่เธอเป็นน้องสาวของ ทักษิณ ชินวัตร นักการเมืองที่มีบทบาทและอิทธิพลมากที่สุดคนหนึ่งในการเมืองไทยร่วมสมัย ข้อครหาที่เธอได้รับในช่วงที่บริหารงานรัฐบาลในช่วงแรก จึงเป็นการดูถูกดูแคลนว่าเธอเป็นแค่ “หุ่นเชิด” ทางการเมืองของพี่ชายของเธอ (ประชาไทย, 2559: ออนไลน์)

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้าฯ ได้กล่าวว่า “รัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะต้องมีกลไกที่มีประสิทธิภาพที่ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและพรรคการเมืองเป็นอิสระ ปราศจากการครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลหรือคณะบุคคลใด ๆ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายแปลว่าหุ่นเชิดทางการเมืองจะมีไม่ได้อีกต่อไป” ดังนั้นลักษณะของการครอบงำหรือชี้นำทางการเมืองเป็นปัญหาที่หลายฝ่ายพยายามแก้ไขและปฏิรูปการเมืองไทยให้ปราศจาก “หุ่นเชิด” (กรุงเทพธุรกิจ, 2557: ออนไลน์)

ดังนั้นกลุ่มความหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบอุปถัมภ์ และการชักนำทางการเมือง ได้สะท้อนผลจากความคิด ความเชื่อ เรื่องอำนาจ วาสนาของบุคคล ส่งผลให้เกิดระบบอุปถัมภ์ทางการเมืองไทย และการถูกครอบงำ บงการการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองจากบุคคลที่เคยมีอำนาจทางการเมืองของไทยที่ยังคงเป็นปัญหาที่ไม่สามารถจัดการได้ทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบอุปถัมภ์และการชักนำทางการเมืองดังกล่าวได้ฝังรากลึกในทุก ๆ ระบบของสังคมไทย

4. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับบุคคลิก หรือการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ก้าวร้าว

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับบุคคลิกหรือการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ก้าวร้าว คือ กลุ่มความหมายที่สื่อความเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่น่าเชื่อถือ หรือไม่เหมาะสมของนักการเมือง รวมทั้งการมีพฤติกรรมกรรมการแสดงออกทางวาจา การกระทำที่ก้าวร้าว

ตัวอย่างที่ 1 ร.ม.ต.นอร์หัก

บุคคลิกสุภาพเรียบร้อย ลุ่มลึก น่านับถือ แต่เมื่อดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กลับเปลี่ยนบุคคลิกจากหน้ามือเป็นหลังมือ อยู่ในสภาพที่เรียกได้ว่า หัก แทบทุกเรื่อง อีกทั้งทำที่ท้วงทำนองการทำงานที่แข็งกร้าว เกรี้ยวกราดรุนแรงขึ้น และ "หัก" อีกสภาพหนึ่งคือเป็นรัฐมนตรีที่ถูกมอบหมายให้ดูแลงานด้านความสงบเรียบร้อย โดยเฉพาะพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ปรากฏว่าไม่สามารถแก้ปัญหาหรือบรรเทาเหตุร้ายได้เลย จึงถือเป็นรัฐมนตรีที่อยู่ในสภาพ "นอร์" หัก

(มติชนรายวัน, 30 ธันวาคม 2546, น.2 อ้างถึงใน สุทิน ปานทอง, 2555, น.254)

จากตัวอย่างที่ 1 ร.ม.ต.นอร์หัก ฉายานักการเมืองในปี 2546 ของนายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในขณะนั้น ร.ม.ต.นอร์หัก สื่อความหมายถึง พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจากดีกลายเป็นแข็งกร้าว เกรี้ยวกราดของนายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ซึ่งถือเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แสดงออกถึงความก้าวร้าว

ตัวอย่างที่ 2 ไก่ชนจีเอ็มโอ

มีชื่อเล่นว่า ไก่ เป็นเครือญาติกลุ่มธุรกิจยักษ์ใหญ่ ซีพี ขณะเดียวกัน ไก่ ยังเป็นสินค้าสำคัญของกลุ่มซีพี ประกอบกับบุคคลิกการทำงานที่เป็นคนเลือดร้อนไม่ยอมใคร พร้อมเดินหน้าชนตลอด ผนวกกับเส้นทางเติบโตทางการเมืองเป็นไปอย่างก้าวกระโดด ด้วยการตัดต่อพันธุกรรมจาก พ.ต.ท.ทักษิณ โหม่งเป็นรัฐมนตรีพาณิชย์ ทำให้เปรียบเสมือนไก่ชนซีพีพันธุ์พิเศษที่ได้รับการตัดต่อยีนส์แล้ว

(มติชนรายวัน, 30 ธันวาคม 2546, น.2 อ้างถึงใน สุทิน ปานทอง, 2555, น.254)

จากตัวอย่างที่ 2 ไก่ชนจีเอ็มโอ ฉายานักการเมืองในปี 2546 ของนายวัฒนา เมืองสุขดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ในขณะนั้น ไก่ชนจีเอ็มโอ สื่อความหมายถึง พฤติกรรมเลือดร้อนไม่ยอมใคร เดินหน้าชนตลอด เหมือนไก่ชนซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความก้าวร้าวอย่างชัดเจน

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับบุคคลิกหรือการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ก้าวร้าว สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักการเมืองไทยที่ ที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ สถานการณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ของตน ดังที่ สวนดุสิตโพลได้สำรวจความคิดเห็นประชาชนเมื่อกลางเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา ในหัวข้อ “พฤติกรรมนักการเมืองในสายตาประชาชน” จากกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ จำนวน 2,354 คน พบว่า พฤติกรรมการกระทำของนักการเมืองที่ไม่ดี ที่ประชาชนเคยประสบพบเห็น ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.84 ว่า “พูดจาไม่สุภาพ-ดูหมิ่น-ถากถาง-เลห์เหลี่ยม” (ผู้จัดการออนไลน์, 2553)

นอกจากพฤติกรรมก้าวแสดงออกที่ไม่สมก้าวร้าวของนักการเมืองไทยจะเป็นที่ประจักษ์ของประชาชนไทยแล้ว สื่อต่างประเทศก็เคยเผยแพร่พฤติกรรมก้าวร้าวหยาบคายของนักการเมืองไทยด้วยเช่นกัน ดังที่ เว็บไซต์ ดิโพลแมต ซึ่งเป็นวารสารออนไลน์เกี่ยวกับการเมืองในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ได้เผยแพร่บทความชื่อ พรรคฝ่ายค้านของไทยกระทำตัวหยาบคาย (Thailand Opposition Behaving Badly) เขียนโดยนายม็อง พาลาติโน นักเขียนและอดีตนักการเมืองรุ่นเยาว์ชาวฟิลิปปินส์ บทความดังกล่าวระบุว่า พรรคประชาธิปัตย์ของไทยได้ใช้วิถีก้าวร้าวและหยาบคายในการต่อต้านรัฐบาลของนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร หลายครั้งในช่วงหลังที่ผ่านมา โดยยกตัวอย่างกรณี ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์ถูกเชิญออกจากสภา เนื่องจากส่ง

เสียงโหวกเหวกและไม่เคารพประธานรัฐสภา จนต้องเรียกเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาควบคุมสถานการณ์ ซึ่งส.ส.ประชาธิปไตยก็เข้าทำร้ายเจ้าหน้าที่จำนวนหนึ่งด้วย หรือกรณีนายเซนทร์ เทือกสุบรรณ ส.ส.สุราษฎร์ธานี ประชาธิปัตย์ โยนเก้าอี้ 2 ตัวเพื่อแสดงอาการพิวส์ขาด

ผู้เขียนระบุว่ากรณีที่น่าตกใจที่สุดคือการที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเคยมีภาพลักษณ์ว่าเป็นคนสุภาพ กลับใช้ถ้อยคำหยาบคายบนเวทีปราศรัย โดยเรียกน.ส.ยิ่งลักษณ์ว่า อีโง่ ซึ่งถึงแม้นายอภิสิทธิ์จะปฏิเสธว่าไม่ได้มีเจตนาดูหมิ่นน.ส.ยิ่งลักษณ์ แต่การกระทำเหล่านี้ได้ทำให้ประชาชนจำนวนมากรู้สึกผิดหวังกับพรรคประชาธิปัตย์ แม้แต่ในหมู่ผู้สนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์ด้วยกันเอง (ข่าวสดออนไลน์, 2556)

จากข้อมูลที่ยกมาประกอบข้างต้นนั้น พฤติกรรมก้าวร้าวของนักการเมืองไทยนับว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่ทั้งชาวไทยและชาวโลกได้ประจักษ์ จึงมีนักวิชาการ หรือผู้ไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรมดังกล่าวเสนอให้มีการปฏิรูปนักการเมืองไทย

ดังที่ นายเสรี สุวรรณภานนท์ สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) ได้กล่าวถึงการปฏิรูปนักการเมืองก่อนการเลือกตั้ง (คมชัดลึก, 2558:ออนไลน์) สามารถสรุปความได้ดังนี้ นับวันนักการเมืองน้ำเน่ายิ่งแสดงธาตุแท้ออกมาให้เห็นมากขึ้น การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ควรจะอยู่ที่เหตุและผล แต่ข้อเสนอของนักการเมืองปัจจุบัน เมื่อมีประเด็นเรื่องใดที่ตนเองไม่เห็นด้วย ก็ออกมาแสดงอาการโวยวาย ควบคุมตัวเองไม่ได้ และแสดงถ้อยคำหยาบคาย ต่อต้านด้วยถ้อยคำที่ขาดภาวะทางจิต และกล่าวหาคนที่ตัวเองไม่เห็นด้วย ด้วยถ้อยคำที่เสียๆ หายๆ สะท้อนให้เห็นถึงวุฒิภาวะและคุณภาพของนักการเมืองบางคนเคยเป็นถึงรัฐมนตรีมาแล้ว แต่ความคิดความเห็น คำพูดคำจาแย่งกว่าคนไม่มีการศึกษา ทำให้สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของนักการเมืองและพรรคการเมืองที่ตนเองสังกัด ที่ควรให้มีการปฏิรูปพรรคการเมืองไปด้วยเช่นกัน หากต้องการให้ประเทศชาติดีขึ้น ก็ควรตัดตอนบรรดานักการเมืองหน้าเดิมที่ขาดคุณภาพ โดยให้มีการปฏิรูปนักการเมืองควบคู่ไปด้วยก่อนให้มีการเลือกตั้ง

5. กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการแทรกแซงสื่อ

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการแทรกแซงสื่อ คือ กลุ่มความหมายที่สะท้อนพฤติกรรมของรัฐบาลหรือนักการเมืองที่เข้าไปบดบังความ แทรกแซงการทำงานของสื่อ เพื่อผลประโยชน์อันมิชอบของตนหรือพรรคการเมืองของตน

ตัวอย่างที่ 1 คลื่นแทรก

รับบทบาทพินาศสื่อ คอยเป็นกันชนไม่ให้เกิดผลกระทบต่อรัฐบาล ชำรายัจฉับผิดสื่อที่เป็นอริ สร้างความอึดอัดใจกันทั้งวงการ มีการใช้สารพัดวิฆาณารไต่ดินบนดิน แทรกแซงจนสื่อแทบขาดอิสระในการทำงาน โดยเฉพาะสื่อของรัฐโดนครอบงำให้เสนอแต่เรื่องที่เป็นคุณแก่รัฐบาลข้างเดียว บทบาทของนายสุรนันทน์จึงเป็นเหมือนคลื่นแทรกที่คอยก่อกวน และสกัดการทำงานของสื่อ

(มติชนออนไลน์, 29 ธันวาคม 2548)

จากตัวอย่างที่ 1 คลื่นแทรก ฉายานักการเมืองในปี 2548 ของนายสุรนันทน์ เวชชาชีวะ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น คลื่นแทรก สื่อความหมายถึง พฤติกรรมแทรกแซงสื่อของนายสุรนันทน์ เวชชาชีวะ เพื่อให้การทำงานของสื่อกระทบกับรัฐบาล ซึ่งเป็นพฤติกรรมแทรกแซงสื่ออย่างชัดเจน

ตัวอย่างที่ 2 กริ่ง...สิงสื่อ

แม้จะพ้นจากการกำกับดูแลสื่อในช่วงครึ่งปีหลัง แต่บทบาทที่เด่นชัดคือ การสั่งการสื่อสำนักต่างๆ ของรัฐ โดยเฉพาะ

ในช่วงที่มีการชุมนุมทางการเมือง มักโทรศัพท์สายตรงไปถึงกองบรรณาธิการ-สถานีโทรทัศน์ เพื่อชี้แนะและกำหนดทิศทางในการนำเสนอประเด็นข่าวทำให้บางสื่อเกิดความอึดอัดแต่ต้องทำตามอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ทุกครั้งที่เสียงโทรศัพท์ของสื่อตั้งขึ้นมีชื่อผู้โทร. เข้าเป็นรมต.สาทิพย์ จะทำให้ทุกสื่อรู้สึกสยงขวัญกับคำสั่งที่สั่งส่งมาตามสาย

(ไทยรัฐออนไลน์, 28 ธันวาคม 2553)

จากตัวอย่างที่ 2 กริ่ง...สิงสื่อ ฉายานักการเมืองในปี 2553 ของนายสาทิพย์ วงศ์หนองเตย ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น กริ่ง...สิงสื่อ สื่อความหมายถึง พฤติกรรมการชี้แนะและกำหนดทิศทางในการนำเสนอข่าวของสื่อให้เป็นไปตามที่นายสาทิพย์ วงศ์หนองเตยต้องการ เพื่อไม่ให้งานของสื่อกระทบกับรัฐบาล ซึ่งเป็นพฤติกรรมการแทรกแซงสื่ออย่างชัดเจน

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการแทรกแซงสื่อสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมบงการ บังคับ ชี้แนะให้สื่อนำเสนอประเด็นข่าวเกี่ยวกับรัฐบาลตามที่ตนต้องการ ซึ่งการแทรกแซงสื่อนำไปสู่การได้รับข้อมูลที่ผิดและบิดเบือนของประชาชน เพราะบทบาทของสื่อมวลชนในกระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย สิ่งที่ขาดไม่ได้คือ การตรวจสอบรัฐบาลให้ดำเนินการตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทำหน้าที่เป็นพื้นที่ถกเถียงสาธารณะในประเด็นต่างๆ (บุรพา เล็กถ้วนงาม, 2560) ดังนั้น พฤติกรรมการแทรกแซงสื่อของนักการเมืองไทยถือว่าไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง

ทั้งนี้ข้อมูลที่สำคัญที่สะท้อนให้เห็นสภาวะวิกฤตของสื่อมวลชนไทย คือการจัดอันดับเสรีภาพของสื่อมวลชนทั่วโลก ขององค์กรผู้สื่อข่าวไร้พรมแดน ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2548 - 2550 พบว่าอันดับเสรีภาพของสื่อมวลชนไทยลดลงเรื่อย ๆ จากอันดับที่ 107 ในปีพุทธศักราช 2548 อันดับที่ 122 ในปีพุทธศักราช 2549 และตกต่ำที่สุดในปีพุทธศักราช 2550 คืออันดับที่ 135 (จริยา คงมา, 2554, น. 2-3)

ปัจจุบันยังคงมีการเรียกร้องให้รัฐบาลให้สิทธิเสรีภาพสื่อมวลชน โดยการยุติการควบคุมการนำเสนอข่าวของสื่อ โดยสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยออกแถลงการณ์วันเสรีภาพสื่อมวลชนโลก 3 พฤษภาคม 2559 เพื่อเรียกร้องต่อรัฐสังคมและสื่อมวลชนให้คำนึงถึงการใช้ข้อมูลอย่างถูกต้องรอบด้าน และขอให้รัฐบาลยกเลิกคำสั่ง คสช. ที่ควบคุม แทรกแซงการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน ซึ่งถือเป็นการลดเสรีภาพของประชาชน ซึ่งสามารถสรุปแถลงการณ์ได้ดังนี้

สถานการณ์สื่อมวลชนไทยนับตั้งแต่เกิดรัฐประหาร 2557 แม้รัฐบาลภายใต้การนำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ออกคำสั่งหลายฉบับที่มีเนื้อหาจำกัดสิทธิเสรีภาพ ควบคุมสื่อมวลชนในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ยังเข้าควบคุมการทำหน้าที่สื่อมวลชนหลายรูปแบบ เช่นการเรียกสื่อมวลชนไปปรับทัศนคติ ส่งผลให้สถานการณ์เสรีภาพสื่อมวลชนไทยในปี 2558 ที่ผ่านมามีการถดถอยลงอย่างต่อเนื่อง สะท้อนได้จากการที่องค์กรนักข่าวไร้พรมแดนลดอันดับเสรีภาพสื่อมวลชนไทยจากอันดับ 130 ในปี 2557 ไปสู่อันดับ 134 ในปี 2558 (สมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, 3 พฤษภาคม 2560: ออนไลน์)

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการแทรกแซงสื่อ ได้สะท้อนสถานการณ์สื่อมวลชนของไทยที่ยังน่าเป็นห่วงในปัจจุบัน และเป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญ เพื่อให้สื่อมวลชนมีเสรีภาพ ความเป็นกลางในการนำเสนอข่าวสารสู่สาธารณะ อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สื่อสามารถทำหน้าที่เป็นกระจกสะท้อนความจริงได้อย่างอิสระเสรี ไม่ถูกชี้แนะ ไม่ถูกแทรกแซง ไม่ถูกขัดขวางหรือครอบงำด้วยอำนาจรัฐ

จากผลการศึกษาสมณานามนักการเมืองทั้ง 5 กลุ่มความหมาย ได้แก่ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน กลุ่มความหมายเกี่ยวกับการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ และการชักนำทางการเมือง

กลุ่มความหมายเกี่ยวกับบุคลิกหรือการแสดงออกที่ไม่เหมาะสม ก้าวร้าว และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับการแทรกแซงสื่อ ล้วนเป็นกลุ่มความหมายที่สื่อความไปในแง่ลบทั้งสิ้น

สมณยานามนักการเมือง ได้สะท้อนภาพลักษณะเด่นของการเมือง และนักการเมืองไทย โดยสัมพันธ์และสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้นอาจเป็นการวิจารณ์การเมืองในทางอ้อมโดยใช้วิธีการเล่นกับภาษาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นถ้อยคำที่มีลักษณะประชดเสียดสี แต่ยังคงไว้ซึ่งอารมณ์ขัน เป็นสีนของการเมืองไทย ดังนั้น ภาษาเป็นตัวแทน เป็นกระจกเงาสะท้อน ระบบความนึกคิด โลกทัศน์ ค่านิยม และทัศนคติของผู้ใช้ภาษาฉันใด สมณยานามนักการเมืองก็ได้สะท้อนทัศนคติทางการเมืองไทยไว้อย่างแยบคาย

บรรณานุกรม

กรุงเทพธุรกิจ. (1 สิงหาคม 2557). "หุ่นเชิด"การเมืองคือ"นอมินี" ของความไม่ชอบมาพากล. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2560, จาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/596285>

คมชัดลึก. (20 ธันวาคม 2558). เสรีชนนักการเมืองนำเอาโซรธาตุแท้, สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2560, จาก <http://www.komchadluek.net/news/detail/218954>

จรรยา คงมา. (2554). *มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแทรกแซงสื่อมวลชนโดยรัฐบาล*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะรัฐประศาสนศาสตร์, สาขาการจัดการ ภาครัฐและภาคเอกชน.

ไทยรัฐออนไลน์. (29 ธันวาคม 2553). เสืออิมสิงห์โอดฉวยแสบายกให้ชวรัตน์มท. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2560, จาก <http://www.thairath.co.th/content/137690>

ไทยรัฐออนไลน์. (26 ธันวาคม 2555). 'ปุกรรเชียง'ฉายานายกฯ ปี55 รัฐบาลได้'พีคนแรก' แวะะทำอะไรก็เพื่อพี. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2560, จาก <http://www.thairath.co.th/content/316153>

ทวีศักดิ์ ตั้งวัฒนธรรม ,พรนภา เตียสุทธิกุล และบุญเลิศ ไพรินทร์. (ธันวาคม –ตุลาคม 2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะราชการพลเรือนที่พึงประสงค์ด้านมาตรฐานจริยธรรม. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ*. 8, 128.

บูรพา เล็กล้านงาม. (2560). *บทบรรณาธิการ : ตรวจจสอบรัฐบาลคืองานของสื่อ*. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2560, จาก <http://isaanrecord.com/2017/05/02/editorial-new-media/>

ประชาไทย. (1 พฤษภาคม 2559). จากหุ่นเชิดการเมืองถึงหญิงชัวชายชาติ: ย้อนรอยวาทกรรมเหยียดเพศที่มีต่อ ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2560, จาก <https://prachatai.com/journal/2016/05/65555>

พรรณพิมล วิปลากร. (12 มีนาคม 2556). *โตไปไม่โกง*. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2560, จาก http://www.healthtoday.net/thailand/Mind-spirit_n/Mind-spirit173_2.html

มติชนออนไลน์. (29 ธันวาคม 2548). *สื่อให้ฉวยแสบายรัฐบาล “ประชาระทม” - “ทักษิณ – พ่อมดมนต์เลื่อม”*. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2560, จาก <http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9480000178709>

มติชนออนไลน์. (28 ธันวาคม 2552). *รัฐบาล “ใครเข้มแข็ง?” ลือทำเนียบแรง!! ชัด “มาร์ค” หล่อหลอกกลอย*. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2560, จาก <http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9480000178709>

มติชนออนไลน์. (31 สิงหาคม 2553). *พฤติกรรมนักการเมืองในสายตาประชาชน!*. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2560, จาก <http://www.manager.co.th/daily/ViewNews.aspx?NewsID=9530000121664>

มติชนออนไลน์. (21 กันยายน 2556). *ลือนอกตีข่าว พฤติกรรมก้าวร้าวของ “พรรคประชาธิปัตย์”*, สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2560, จาก <http://www.manager.co.th/daily/ViewNews.aspx?NewsID=9530001452574>

มติชนออนไลน์. (25 มกราคม 2560). *ดัชนีคอร์รัปชัน CPI ปี 59 ไทยวูบ! ตกไปอยู่ที่ 101 จากเดิมที่ 76*. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2560, จาก <http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9480000178709>

วชิรญาณ. *เพลงยาวนिराक्रमพระราชวังบรมมหาสุรสิงหนาทเสด็จไปตีเมืองพม่า เมื่อ พ.ศ. ๒๓๓๓*. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2560, จาก <http://vajirayana.org/นिरासพระราชานิพนธ์/เพลงยาวนिराศ>

สุทิน ปานทอง. (2555). *การตั้งฉายานักการเมืองไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.

สมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย. (3 พฤษภาคม 2560). *แถลงการณ์เสริมภาพสื่อมวลชนโลก*. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2560, จาก http://www.tja.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=4365:-3-2560

อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธ์. (2539). *ระบบอุปถัมภ์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอเอสทีวีผู้จัดการรายวัน. (20 กันยายน 2556). *'คุณภาพนักการเมือง ตำรวจ และรัฐบาล : ภาพสะท้อนจากผลการวิจัยระดับนานาชาติ*. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2560, จาก <http://www.manager.co.th/Weekend/ViewNews.aspx?NewsID=9560000119016>

